

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlášené: 05.08.1948 Časová verzia predpisu účinná od: 09.06.1949 do: 31.12.1950

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

199

Z á k o n

ze dne 21. července 1948

o komunálních podnikách.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Oddíl I.

Základní ustanovení.

§ 1

Komunální podniky.

Komunální podniky jsou národním majetkem v rukou svazků lidové správy (v komunálním vlastnictví obcí, okresů nebo krajů podle § 149, odst. 2 ústavy Československé republiky). Zřizují a spravují se podle ustanovení tohoto zákona.

Komunální podniky zřízené z podnikového majetku svazků lidové správy.

§ 2

(1) Z majetku svazků lidové správy, který je nebo bude určen jejich podnikatelské činnosti (podnikový majetek), pokud nebude podle platných předpisů znárodněn, zřídí se komunální podniky nebo se takový majetek do nich začlení.

(2) Vláda stanoví nařízením hospodářské a právní znaky, podle nichž se má určitá majetková podstata považovat za podnikový majetek podle tohoto zákona. Dále může stanovit, že jako komunální podniky budou spravovány i některé jiné majetkové podstaty ve vlastnictví svazků lidové správy, jimiž národní výbory plní vedle podnikatelské činnosti také správní úkoly. Konečně může vláda nařízením stanovit, za jakých předpokladů a jakým způsobem má nebo může podnikový majetek svazků lidové správy být vyňat z dosahu tohoto zákona.

(3) Majetek, jenž slouží účelům sociálním, zdravotním, nebo vzdělávacím, nebo jímž národní výbor plní své správní úkoly, může být začleněn do komunálního podniku nebo může ho být použito ke zřízení takového podniku jen za podmínky, že bude i nadále sloužit těmto účelům.

(4) Nájemní (pachtovní) smlouvu o majetku začleněném do komunálního podniku je možno vypovědět se zákonnou výpovědní lhůtou, nebyla-li smluvena lhůta kratší. O majetkově-právním vyrovnání svazků lidové správy s nájemcem (pachtýřem) platí přiměřeně ustanovení občanského práva o výpovědi nájemní (pachtovní) smlouvy při zcizení věci.

§ 3

(1) Je-li na podniku nebo majetku vedle soukromých podílníků, ať osob fyzických či právnických, majetkově zúčastněn svazek lidové správy aspoň stejným dílem jako souhrn ostatních podílníků, může být na žádost tohoto svazku soukromá majetková účast vyvlastněna za účelem začlenění do komunálního podniku nebo jeho zřízení.

(2) O žádosti za vyvlastnění se rozhodne podle ustanovení zákona ze dne 29. března 1935, č. 63 Sb., o vyvlastnění k účelům obrany státu. Vláda může nařízením stanovit odchylky, pokud jde o příslušnost úřadů, lhůty vyvlastňovacího řízení a lhůty pro splatnost náhrady.

§ 4

Komunální podniky zřízené ze znárodněného majetku.

(1) Znárodněného majetku přenechaného podniku lidové správy se použije ke zřízení komunálního podniku nebo se tento majetek do takového podniku začlení.

(2) Komunálním podnikům se mohou ze znárodněného majetku přenechati majetkové podstaty, které nejsou celostátního významu (na př. slouží veskrze nebo převážně obyvatelstvu některého správního celku nebo využívají místních zdrojů surovin) a u nichž zároveň není národohospodářsky žádoucí, aby se jich využilo v rámci národních podniků.

(3) O tom, které jednotlivé podstaty znárodněného majetku budou podle ustanovení odstavce 2 přenechány komunálním podnikům, rozhodne věcně příslušný ministr v dohodě s ministry vnitra a financí. O rozsahu znárodnění majetku přenechaného komunálnímu podniku rozhodne podle předpisů o znárodnění ministr vnitra v dohodě s věcně příslušným ministrem.

(4) Pro určení náhrady za znárodněný majetek, přenechaný komunálnímu podniku, kterou poskytne Fond znárodněného hospodářství, je rozhodný stav tohoto majetku v den jeho převzetí komunálním podnikem a stav závazků k němu v tento den náležejících. O tom, zda se náhrada za takový majetek poskytne, o její výši a o způsobu placení rozhodne podle předpisů o znárodnění ministr vnitra v dohodě s ministrem financí a s věcně příslušným ministrem.

§ 5

Komunální podniky zřízené z konfiskovaného majetku.

(1) Konfiskovaný podnikový majetek, přidělený svazkům lidové správy, se začlení do komunálního podniku nebo se z tohoto majetku komunální podnik zřídí.

(2) Ustanovení § 4, odst. 2 platí obdobně.

§ 6

Komunální podniky zřízené z jiného majetku.

Komunální podniky mohou být zřízeny také z jiného (i nepodnikového) majetku.

Oddíl II.

Zřízení komunálních podniků.

§ 7

Usnesení o zřízení komunálního podniku.

(1) Komunální podnik se zřizuje usnesením národního výboru dotčeného svazku lidové správy. Toto usnesení vyžaduje k své platnosti schválení dohlédacího národního výboru (úřadu). Kde se v

tomto zákoně mluví o dohlédacím národním výboru (úřadu), rozumí se tím dohlédací národní výbor (úřad) bezprostředně nadřízený, pokud není výslovně stanovena příslušnost vyššího dohlédacího národního výboru (úřadu). Nejvyšším úřadem dohlédacím je ministerstvo vnitra.

(2) Zjistí-li ministerstvo vnitra, že se zřizuje komunální podnik, ač pro něj nejsou splněny zákonné předpoklady nebo jehož zřízení je hospodářsky neodůvodněné, zakáže zřízení podniku.

(3) Nežřídí-li příslušný národní výbor sám komunální podnik, ač jsou pro to splněny zákonné předpoklady, vyzve ho dohlédací národní výbor (úřad), aby tak učinil do tří měsíců. Po marném uplynutí této lhůty může být komunální podnik zřízen rozhodnutím dohlédacího národního výboru (úřadu). Totéž právo přísluší také vyššímu dohlédacímu národnímu výboru (úřadu).

(4) Ustanovení odstavce 3 platí obdobně, nezažádá-li národní výbor za podmínek § 3 o vyvlastnění soukromé majetkové účasti.

(5) Zřízení komunálního podniku nebo odštěpného (vedlejšího) závodu vyhlásí národní výbor v Úředním listě.

§ 8

Zakládací listina.

(1) O zřízení komunálního podniku pořídí národní výbor (úřad), který komunální podnik zřizuje, zakládací listinu. V zakládací listině se stanoví den, ke kterému se komunální podnik zřizuje a kterým komunální podnik majetek přejímá.

(2) Při začlenění dalšího majetku do komunálního podniku doplní se obdobným způsobem zakládací listina.

§ 9

Převzetí závazků.

(1) Komunální podnik, který se zřizuje z vlastního majetku svazku lidové správy nebo do něhož se takový majetek začleňuje, vstupuje ke dni převzetí tohoto majetku v závazky k němu náležející. Svazek lidové správy jako dosavadní dlužník však zůstává z nich dále zavázán, pokud nedojde k jiné úpravě podle odstavců 2 nebo 3.

(2) Souhlasí-li věřitel, vstoupí komunální podnik na místo svazku lidové správy v jeho závazky a svazek lidové správy je těchto závazků zproštěn.

(3) Nesouhlasí-li věřitelé závazků, jichž chce býti svazek lidové správy zproštěn, s jejich převzetím podle odstavce 2, dá svazek lidové správy u okresního soudu, příslušného podle sídla podniku, zjistiti v nesporném řízení obecnou cenu tohoto majetku (odstavec 1) a výši těchto závazků. Až do tří čtvrtin obecné ceny tohoto majetku vstupuje komunální podnik v tyto závazky svazku lidové správy na jeho místo a svazek lidové správy je do téže výše těchto závazků zproštěn. Nedojde-li k jiné dohodě s věřiteli, jsou všechny závazky, jež byly předmětem řízení, dotčeny touto úpravou v stejném poměru.

(4) Svazek lidové správy je povinen požádat věřitele o souhlas k převzetí závazků komunálním podnikem podle odstavce 2, po případě žádat o soudní odhad podle odstavce 3. Neučiní-li tak ani v přiměřené lhůtě, dané dohlédacím úřadem, učiní tak na jeho náklad dohlédací úřad.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 4 platí obdobně též o závazcích svazku lidové správy, náležejících k podnikovému majetku, který byl přidělen svazku lidové správy z majetku konfiskovaného a z něhož se zřizuje komunální podnik, nebo který se do takového podniku začleňuje.

§ 10**Vstup v závazky znárodněného majetku.**

(1) Komunální podnik, který se zřizuje ze znárodněného majetku nebo do kterého se začleňuje znárodněný majetek, vstupuje v den jeho převzetí v závazky k tomuto majetku náležející. Za závazky náležející k znárodněnému majetku se nepokládají osobní daně, dávky a poplatky bývalého vlastníka; majetková podstata znárodněného podniku ani komunální podnik, do něhož se začleňuje, za ně neručí. Osobními daněmi a dávkami se rozumějí daň důchodová, válečný příspěvek, daň rentová přímo vybíraná, daň z majetku podle vládního nařízení ze dne 16. prosince 1942, č. 410 Sb., o dani z majetku, majetkové dávky podle zákona ze dne 15. května 1946, č. 134 Sb., o dávce z majetkového přírůstku a o dávce z majetku, a mimořádné dávky podle zákona ze dne 31. října 1947, č. 185 Sb., o mimořádné jednorázové dávce a mimořádné dávce z nadměrných přírůstků na majetku ve znění zákona ze dne 19. července 1948, č. 180 Sb. Způsob úhrady těchto osobních daní a dávek stanoví ministerstvo financí vyhláškou v Úředním listě. Začlení-li se majetková podstata do několika komunálních podniků, určí věcně příslušný ministr v dohodě s ministry vnitra a financí, do kterých závazků vstoupí jednotlivý komunální podnik.

(2) U závazků, které jsou hospodářsky neodůvodněné, počítajíc v to závazky ze služebních smluv, zaručující zaměstnancům nepřiměřeně vysoké platy, zaopatřovací požitky, odbytné a pod., může se komunální podnik domáhati zrušení nebo jiné přiměřené úpravy. Nedojde-li o tom k dohodě, rozhodne rozhodčí soud. Podrobná ustanovení o rozhodčím soudu budou vydána zvlášť.

(3) Za závazky znárodněného majetku, přenechaného komunálnímu podniku, stát ani svazek lidové správy neručí, ani když dojde k úpravě závazků podle § 11.

§ 11**Snížení závazků.**

(1) Je-li znárodněná majetková podstata, přenechaná komunálnímu podniku, ke dni převzetí předlužená, může komunální podnik požádati soud, aby do výše obecné ceny aktiv předlužené znárodněné podstaty ke dni převzetí upravil uspokojení závazků, patřících k této podstatě, a určil jejich splatnost, přihlížeje k hospodářským možnostem komunálního podniku.

(2) Věřitelé jsou povinni na vyzvání soudu vyhláškou v Úředním listě ve lhůtě soudem stanovené přihlásiti své nároky k řízení o návrhu podle odstavce 1; neučiní-li tak, jejich nároky proti komunálnímu podniku zanikají.

(3) Úprava podle odstavce 1 se provede takto:

- a) Nedotčeny zůstávají závazky vyplývající z nároků věřitelů na vyloučení věci z podstaty znárodněného majetku, pokud takovéto nároky nezankly znárodněním.
- b) Nedotčeny zůstávají též závazky, vyplývající z nároků věřitelů, majících právo na oddělené uspokojení z určité věci, pokud jsou kryty hodnotou této věci.
- c) Ostatní závazky, které podle pořadí jim příslušejícího [písm. d)] nebudou plně kryty rozdílem mezi obecnou cenou aktiv znárodněného majetku a hodnotou závazků, které podle ustanovení písm. a) a b) zůstanou nedotčeny, se uspokojí poměrně. Za takovéto závazky se pokládají také závazky uvedené pod písm. b), pokud nejsou kryty způsobem tam uvedeným.
- d) Závazky, na něž se vztahují ustanovení písm. c), se zařazují podle pořadí do čtyř tříd. Do první třídy náležejí náklady řízení, do druhé až čtvrté třídy náležejí závazky, které podle obdoby konkursního řízení náležejí do první až třetí třídy. Závazky téže třídy mají mezi sebou stejné pořadí.

(4) Pokud závazky podle pořadí jim příslušejícího nebudou uspokojeny úpravou podle odstavce 3, nepůsobí proti komunálnímu podniku. Úprava závazků podle odstavce 3 působí toliko ve prospěch komunálního podniku.

(5) Zákonem budou vydány podrobné předpisy o příslušnosti soudní, o řízení podle předchozích odstavců, o jeho účincích na promlčení pohledávek, na spory, na exekuční a konkursní řízení a na práva na oddělené uspokojení a o způsobu, jak se zjišťují nároky věřitelů.

§ 12

Odporování právním jednáním.

(1) Komunální podnik může odporovati právním jednáním, která vykonal vlastník znárodněného majetku v úmyslu, poškoditi nebo ztížiti znárodnění anebo zavléci ve svůj nebo cizí prospěch majetkové hodnoty podniku, a to za stejných podmínek, jako by tak mohl učiniti národní podnik podle příslušných předpisů o znárodnění.

(2) Odporovati lze do dvou let od převzetí znárodněného majetku komunálním podnikem. Jinak platí přiměřené ustanovení odpůrčího řádu, vydaného zákonem ze dne 27. března 1931, č. 64 Sb., kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnací a odpůrčí.

§ 13

Společné komunální podniky.

Dva nebo více svazků lidové správy téhož stupně se může sdružiti ke společnému provozování komunálního podniku.

§ 14

Právní povaha.

(1) Komunální podniky jsou právnickými osobami. Platí pro ně ustanovení o obchodnících plného práva, pokud tento zákon nestanoví jinak, a s hlediska daňového předpisy o podnicích veřejně účtujících; podléhají poplatkové povinnosti podle poplatkového zákona s jeho změnami a doplňky. Poplatkový ekvivalent platí podle § 1, odst. 1 zákona ze dne 8. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu, ode dne převzetí jmění, je-li tento den prvním dnem kalendářního čtvrtletí; jinak od prvního dne kalendářního čtvrtletí nejbližě následujícího.

(2) Komunálním podnikům přísluší úlevy, na něž podle dosavadních předpisů z oboru daní, dávek a poplatků mají nárok podniky svazků lidové správy.

(3) Je-li k podnikání komunálního podniku třeba povolení podle živnostenských nebo jiných předpisů, je tento podnik povinen opatřit si takové povolení. Vztahují se naň také ostatní předpisy, upravující právní poměry příslušného druhu podnikání.

§ 15

Postavení v hospodářském zřízení státu.

Komunální podniky podléhají odbornému dozoru příslušných ústředních (oblastních) orgánů, zřízených podle předpisů o znárodnění.

§ 16**Firma.**

(1) Komunální podnik je povinen užívat ve své firmě označení „komunální podnik“, a to v nezkráceném znění. Jiné podniky nesmějí užívat tohoto názvu. Ve firmě budiž vhodným způsobem naznačeno, zda jde o podnik obce, okresu či kraje.

(2) Odpovídá-li komunální podnik v podstatě některému znárodněnému nebo konfiskovanému podniku, může užívat dosavadní firmy tohoto podniku bez svolení jinak podle platných předpisů nutného. Stane-li se tak, je ten, komu firma dosud náležela, povinen svou firmu změnit nebo doplnit, aby se zřetelně lišila od firmy komunálního podniku.

Zápisy do veřejných knih.**§ 17**

(1) Komunální podnik se zapisuje jako firma jednotlivce do obchodního (firemního) rejstříku u krajského soudu, vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu má podnik své sídlo. Má-li komunální podnik odštěpný (vedlejší) závod, musí být i tento závod ohlášen k zápisu do obchodního (firemního) rejstříku podle sídla odštěpného závodu.

(2) V ohlášce k zápisu do rejstříku sdělí komunální podnik soudu:

- a) data usnesení národního výboru, jímž byl podnik zřízen, a data rozhodnutí dohlédacího národního výboru (úřadu), jímž bylo jeho zřízení schváleno; po případě data rozhodnutí dohlédacího národního výboru (úřadu), jímž byl podnik zřízen;
- b) firmu a sídlo podniku;
- c) předmět jeho podnikání a znamenání jeho firmy.

(3) K předložené ohlášce jest připojiti ověřený opis zakládací listiny a schvalovacího výměru dohlédacího národního výboru (úřadu).

§ 18

(1) Budou-li do komunálního podniku začleněny nemovitosti nebo práva, jež se zapisují do pozemkových knih, zažádá podnik o provedení zápisu. Vkladnou listinou je zakládací listina, obsahuje-li přesné označení těchto nemovitostí (práv). Není-li svazek lidové správy zapsán v pozemkových knihách jako jejich vlastník, musí být předložena též listina, na jejímž podkladě by bylo možno provést zápis ve prospěch svazku lidové správy nebo komunálního podniku.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně o vyznačení přechodu začleněných práv a oprávnění, jež jsou předmětem zápisu do jiných veřejných knih, rejstříků neb seznamů (vodní kniha, rejstřík patentní a pod.).

§ 19**Hospodaření.**

(1) Komunální podniky buďtež vedeny podle zásad obchodního podnikání, pokud to není vyloučeno z důvodů veřejného zájmu, jemuž podnik slouží. Svazek lidové správy neručí za závazky komunálního podniku s výjimkou ustanovení § 9.

(2) Komunální podnik je povinen

- a) poskytnouti Fondu znárodněného hospodářství náhradu za přenechaný znárodněný majetek, nebo
- b) zaplatiti přídělovou cenu za konfiskovaný majetek, po případě
- c) splatiti nabývací cenu (vzájemné plnění) za majetek jiným způsobem nabytý.

(3) Z přebytků svých výtěžků je komunální podnik povinen zřídit a doplňovat vlastní rezervní fond. Zbytek připadá svazku lidové správy.

(4) Vláda stanoví nařízením, jaké dávky a poplatky může komunální podnik vykonávající též správní úkoly vybírat od osob, používajících jeho služeb, a vydá vzorná pravidla pro jejich vybírání.

(5) Zcizování a zavazování majetku komunálních podniků vyžaduje schválení týchž úřadů a za týchž podmínek, jako je tomu u majetku dotčeného svazku lidové správy. Rozpočty a účetní závěrky komunálních podniků podléhají schválení týchž orgánů jako rozpočty a účetní závěrky dotčeného svazku lidové správy.

§ 20

Ustanovení správce komunálního podniku.

(1) Pro vedení komunálního podniku ustanoví národní výbor správce. Správcem může být toliko občan Československé republiky, který musí míti odborné vědomosti a zkušenosti a býti mravně, státně a národně spolehlivý a zachovalý.

(2) Správce nesmí vykonávati zaměstnání, funkci nebo jinou činnost, která je v rozporu se zájmy komunálního podniku. Služební smlouvou může být správci uložen závazek, že nesmí provozovati jakýkoliv výdělečný podnik, ani se na něm účastniti.

(3) Správce komunálního podniku slíbí do rukou předsedy národního výboru, že bude svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu a zájmy dotčeného svazku lidové správy.

(4) Dnem slibu se správce ujímá své funkce a stává se zaměstnancem komunálního podniku. Jeho pracovní poměr zaniká dnem, kdy byl odvolán, nebo dnem, kdy bylo vzato na vědomí, že se funkce vzdává. Nedošlo-li k zániku pracovního poměru za okolností, pro které by bylo jinak možno pracovní poměr zrušiti předčasně, přísluší správci požitky nejméně po dobu, po kterou by mu náležely, kdyby byl pracovní poměr rozvázán výpovědí.

(5) K ustanovení a odvolání správce je třeba souhlasu dohlédacího národního výboru (úřadu); nevztahují se na ně předpisy o předchozím souhlasu okresního úřadu ochrany práce při sjednání a rozvázání pracovního poměru, národní výbory jsou však povinny oznamovati tomuto úřadu ustanovení i odvolání správce.

(6) Národní výbor ohlásí správce komunálního podniku k zápisu do obchodního (firemního) rejstříku. Správce se podepíše před obchodním soudem nebo dodá svůj podpis v ověřené formě. Za komunální podnik podpisuje tak, že k vytištěnému nebo kýmkoliv napsanému znění firmy podniku připojí svůj podpis.

§ 21

Právní postavení správce komunálního podniku.

(1) Správce zastupuje komunální podnik navenek. Je oprávněn ke všem soudním i mimosoudním úkonům, které souvisí s provozováním podniku a nejsou tímto zákonem výslovně

vyhrazeny národnímu výboru (odstavec 3). Omezení tohoto oprávnění nemá právního účinku vůči třetím osobám.

(2) Správce je povinen spravovati podnik s péčí řádného hospodáře.

(3) Národnímu výboru jsou vyhrazena tato opatření:

- a) ustanovovati a odvolávati kvalifikovaného náměstka pro vedení podniku podle živnostenských nebo jiných zvláštních předpisů,
- b) po slyšení správce ustanovovati a odvolávati vedoucí úředníky podniku v rozsahu stanoveném v zakládací listině a rozhodovati o jejich osobních věcech,
- c) po slyšení správce udělovati a odvolávati prokuru nebo obchodní plnou moc,
- d) usnášeti se na právních jednáních, jež vyžadují vyššího schválení (§ 19, odst. 5),
- e) schvalovati zásady pro organizaci podniku a usnášeti se na podnikovém (provozním) plánu,
- f) dozírati na provoz podniku,
- g) usnášeti se o rozpočtu a o účetní závěrce podniku,
- h) schvalovati výroční zprávu o provozu podniku.

(4) Správce je povinen, pokud věc nespadá již přímo do působnosti národního výboru, vyžádati si jeho předběžný souhlas:

- a) k opatřením, jež přímo nesouvisí s provozem podniku nebo jež přesahují rámec běžného provozu,
- b) k opatřením, kde si to národní výbor výslovně vyhradil.

(5) Nedostatek předběžného souhlasu podle odstavce 4 nemá vlivu na platnost opatření.

(6) Má-li správce za to, že usnesení národního výboru poškozují nebo ohrožují důležité zájmy komunálního podniku, je povinen národnímu výboru neprodleně vyložit své odchylné stanovisko s náležitým odůvodněním. Hodlá-li národní výbor setrvati na svém usnesení, musí věc předložit k rozhodnutí dohlédacímu národnímu výboru (úřadu) a zatím vyčkati s provedením nařízeného opatření, leda že by měl za to, že by jeho neprovedením vznikla těžce napravitelná újma. Nerozhodne-li dohlédací národní výbor (úřad) do 8 dnů od obdržení této zprávy jinak, provede se usnesení národního výboru.

§ 22

Představenstvo.

Národní výbor může zřídit představenstvo komunálního podniku, které pak vykonává jeho jménem působnost, stanovenou v § 21, odst. 3.

§ 23

Zaměstnanci.

(1) Pracovní a mzdové poměry zaměstnanců komunálních podniků se řídí předpisy o zaměstnancích v soukromoprávním poměru.

(2) Pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 10, odst. 2), nesmějí býti zhoršeny mzdové a zaopatřovací podmínky zaměstnanců a poživatelů odpočivných (zaopatřovacích) platů, kteří byli zaměstnání v podniku, z něhož byl komunální podnik zřízen nebo který byl do něho začleněn, po případě kteří požívali odpočivných (zaopatřovacích) platů ze služebního poměru v takovém podniku.

(3) Vláda upraví nařízením pracovní a mzdové poměry, jakož i další pensijní zabezpečení zaměstnanců, kteří v dosavadním podniku (odstavec 2) konali službu v služebním poměru pragmatikálním nebo regulovaném.

Oddíl III.

Zrušení komunálních podniků.

§ 24

Podmínky zrušení.

(1) Komunální podnik se zrušuje usnesením národního výboru. Toto usnesení vyžaduje k své platnosti schválení dohlédacího národního výboru (úřadu).

(2) Komunální podnik buď zejména zrušen:

- a) splnil-li úkoly, pro které byl zřízen, a není-li jiných důvodů pro jeho další trvání, nebo
- b) má-li trvalé ztráty, které značně zmenšily jeho majetkovou podstatu, a není-li jeho další provoz ve veřejném zájmu.

(3) Dohlédací národní výbor (úřad) může vyzvat národní výbor, aby do tří měsíců zrušil komunální podnik, u něhož nastaly okolnosti podle odstavce 2 nebo jehož další trvání není národohospodářsky odůvodněno. Po marném uplynutí lhůty může zrušit tento podnik vlastním rozhodnutím. Totéž právo přísluší také vyššímu dohlédacímu národnímu výboru (úřadu).

(4) Zrušení komunálního podniku nebo odštěpného (vedlejšího) závodu vyhlásí národní výbor v Úředním listě.

Likvidace.

§ 25

(1) Byl-li komunální podnik zrušen, jmenuje národní výbor se schválením dohlédacího národního výboru (úřadu) likvidátora. Neučiní-li tak, vyzve ho dohlédací národní výbor (úřad), aby likvidátora jmenoval ve stanovené lhůtě. Po marném uplynutí lhůty jmenuje likvidátora dohlédací národní výbor (úřad) sám.

(2) Stejným způsobem může být likvidátor odvolán.

(3) Jmenování a odvolání likvidátora buď ohlášeno k zápisu do obchodního (firemního) rejstříku.

§ 26

(1) Likvidátor zastupuje likvidující komunální podnik. Jeho věci jest povinen vésti s péčí řádného hospodáře. Pokud není stanoveno jinak, má práva a povinnosti správce komunálního podniku. Obmezení jeho pravomoci nemá vůči třetím osobám právního účinku.

(2) Likvidátor se podepíše před obchodním soudem nebo dodá svůj podpis v ověřené formě.

(3) Likvidátor znamená firmu tak, že k vytištěnému nebo kýmkoli napsanému znění firmy připojí svůj podpis s dodatkem „likvidátor“.

§ 27

(1) Likvidátor ukončí běžné obchody komunálního podniku, splní jeho závazky, vybere jeho pohledávky a zpeněží jeho ostatní majetek, pokud o něm jinak nerozhodne národní výbor se

souhlasem dohlédacího národního výboru (úřadu). K ukončení nevyřízených obchodů může likvidátor uzavřít také nové obchody.

(2) Likvidátor vyzve věřitele vyhláškou v Úředním listě, aby do šesti měsíců přihlásili své pohledávky. Nedospělé pohledávky zaplatí po odečtení zákonných úroků, připadajících na dobu ode dne zaplacení do dne dospělosti. Částky nepřihlášených pohledávek, pokud jsou mu známe, a pohledávek sporných nebo podmíněných složí u okresního soudu.

(3) Likvidační přebytek zrušeného komunálního podniku odvede likvidátor dotčenému svazku lidové správy.

(4) Po skončení likvidace se odevzdají knihy a spisy zrušeného komunálního podniku příslušnému národnímu výboru. Knihy a spisy zrušeného komunálního podniku budtež uloženy na bezpečném místě a uschovány nejméně po 10 let od skončení likvidace.

Oddíl IV. Zajištění provozu.

Dohled.

§ 28

Dohlédacím národním výborům (úřadům) náleží pečovat, aby komunální podniky řádně plnily své úkoly, a dbáti o to, aby řádně hospodařily, a to bez újmy odborného dozoru, jenž podle zvláštních předpisů přísluší jiným úřadům a orgánům. Péče o hospodaření komunálních podniků náleží v nejvyšší stolici ministerstvu vnitra v dohodě s ministerstvem financí.

§ 29

Okresný národní výbor obstará poradenskou, evidenční a revisní službu, pomoc při zřizování komunálních podniků, zvláště v hospodářsky slabých krajích, sledování jejich rozvoje a zprostředkování zkušeností. K podpoře této činnosti zřídí poradní sbor. Podrobnosti stanoví nařízením ministr vnitra v dohodě s ministrem financí.

Oddíl V. Závěrečná ustanovení.

§ 30

Statut komunálních podniků.

Vláda vydá nařízením podrobné předpisy o komunálních podnicích (statut komunálních podniků). V tomto statutu budtež stanoveny zejména:

- a) další náležitosti zakládací listiny (§ 8),
- b) bližší podrobnosti o zřízení, provozování a správě společných komunálních podniků (§ 13),
- c) způsob provádění odborného dozoru ústředních (oblastních) orgánů, zřízených podle předpisů o znárodnění (§ 15),
- d) podrobnosti o tom, jak se má zřizovat a doplňovat vlastní rezervní fond komunálních podniků (§ 19, odst. 3) a jak se mají uhrazovat schodky jejich hospodaření,
- e) podrobnosti o odpovědnosti správce za správu komunálního podniku (§ 21),
- f) podrobnosti o tom, ve kterých případech může nebo má národní výbor zřídit představenstvo komunálního podniku, jak má být tento orgán složen, jaký je poměr členů představenstva k národnímu výboru a jak jsou za svou funkci odpovědni (§ 22),
- g) podrobnosti o vztahu zaměstnanců ke komunálnímu podniku (§ 23),

h) podrobnosti o působnosti ministerstva vnitra v poměru ke komunálním podnikům (§§ 28 a 29).

§ 31

Ustanovení daňová a poplatková.

(1) Právní jednání, písemnosti, podání k zápisu do veřejných knih a rejstříků a úřední úkony, potřebné k provedení tohoto zákona nebo vyvlastňovacího řízení (§ 3), jsou osvobozeny od daní, poplatků, dávek za úřední úkony ve věcech správních a obecní dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí. Toto osvobození se netýká provozní činnosti komunálních podniků, obchodů v době likvidace a provádění likvidace podle § 27.

(2) Výtěžky (důchody), kterých bylo ze znárodněného majetku, přenechaného komunálnímu podniku, dosaženo až do dne jeho převzetí komunálním podnikem, jsou součástí základu pro vyměření daně důchodové, všeobecné i zvláštní daně výdělkové a daně rentové posledního vlastníka podniku.

(3) Znárodněný majetek, přenechaný komunálnímu podniku, má v oboru daně z obratu a cenových vyrovnávacích částek postavení poplatníka daně z obratu až do dne jeho převzetí komunálním podnikem.

§ 32

Vynětí zemědělských a lesních podniků.

Ustanovení tohoto zákona se nevztahují na zemědělské a lesní podniky (půdu). V pochybnostech, zda jde o takový podnik (půdu), rozhodne krajský národní výbor.

§ 33

Přechodné ustanovení.

Dokud nepočnou působit krajské národní výbory, vykonávají jejich funkci jako národních výborů dohlédacích zemské národní výbory, na Slovensku pověřenectvo vnitra. Do téže doby mohou být komunální podniky zřizovány též jako podniky zemí.

§ 34

Účinnost a provedení.

(1) Zákon nadobývá účinnost dnem vyhlášení nariadenia č. 10/1949 Sb. Ministr vnitra je však oprávněn již před tímto dnem činit přípravná opatření nutná k provedení tohoto zákona.

(2) Tento zákon provedou ministři vnitra, financí a spravedlnosti v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Nosek v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Čepička v. r.

